

Giảng đường thời hội nhập

Áo trắng trong không gian xanh

Sáng sớm. Giữa dòng người tất bật vào KCN Long Đức làm việc, xuất hiện một nhóm sinh viên (SV) mặc đồng phục trắng chen vai cùng các công nhân (CN) rẽ vào cổng Cty hóa chất Mỹ Lan. Theo chân họ, tôi bước vào một không gian xanh mà nếu không có tấm biển ngoài cổng, thật khó nghĩ đây lại là nhà máy hóa chất. Nơi nào cũng xanh rợp bóng cây, hoa lẵng cùng màu xanh đặc trưng của Cty "mẹ" ADS hiện diện trên các khối kiến trúc. Từ năm 2005, tôi đã biết, ẩn sau cái tên "hóa chất Mỹ Lan" bình thường là Cty sản xuất vật liệu quang điện tử thứ 12 trên thế giới; bây giờ, được biết thêm, những bóng áo trắng kia là lứa kỹ sư chuyên ngành "Üng dụng chất dẻo linh hoạt và vật liệu nano" đầu tiên được tổ chức đào tạo tại VN. Họ đang đến "giảng đường" của mình theo lịch học 4 ngày mỗi tuần, do tiến sĩ trưởng khoa - cung đồng thời là giám đốc Cty - giảng dạy. Tính ra chỉ mất có 3 năm, giấc mơ "học viện chất dẻo" của người tri thức Việt kiều Canada, quê gốc Trà Vinh, hiện sở hữu 50 bằng phát minh đăng cấp quốc tế và được bầu làm Ủy viên Trung ương MTTQVN, đã trở thành hiện thực.

Còn nhớ hồi tháng 4.2006, tôi từng nghe ông Nguyễn Thanh Mỹ bộc bạch: "Mình cùng vài người bạn, như anh Phạm Tiết Khánh - Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Cộng đồng (CĐCD) Trà Vinh; anh Tống Minh Viễn - Giám đốc Sở Kế hoạch - Đầu tư Trà Vinh; anh Võ Văn Trương - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Concordia ở Canada, quê gốc Trà Vinh... muốn góp phần hỗ trợ đào tạo thạc sĩ, tiến sĩ ngành hóa học và vật liệu cho VN, nên nêu ra ý tưởng liên kết. Giai đoạn đầu, các em sẽ được học lý thuyết và thực tập tại Trà Vinh (Trường CĐCD và Cty hóa chất Mỹ Lan), sau đó đưa sang Canada nghiên cứu (Trường ĐH Concordia và Cty ADS). Minh muốn góp phần cung cấp cho đất nước nhiều tài năng trong ngành đang mang lại lợi nhuận cao nhất tại Mỹ, Đức, Nhật và các nước tiên tiến khác. 10 năm trước ở Thượng Hải, lương chuyên gia hóa học chỉ vài chục USD mỗi tháng, hiện giờ tăng lên vài ngàn USD. Minh mơ 10 năm nữa, ở Trà Vinh cũng sẽ có mức lương như vậy".

Và điều không thể đã trở thành có thể: Tháng 6.2006, Thủ tướng ký quyết định nâng cấp Trường CĐCD Trà Vinh thành ĐH Trà Vinh. Tháng 7.2007, Bộ GD&ĐT "bật đèn xanh" cho trường ĐH "mới toanh" chiêu sinh một chuyên ngành "rất mới", thu hút tới 869 thí sinh dự thi, tạo ra tỉ lệ "chọi" khắc nghiệt "29 lấy 1", trải qua sàng lọc, còn lại 23 SV năm II.

Thay đổi loay quay tìm góc độ cho tám ánh "áo trắng trong không gian xanh", tiến sĩ trưởng khoa kiêm giám đốc Cty nói ngay: "Trước tháng

■ LÊ VŨ TUẤN

Lần đầu tiên ở VN, một nhà đầu tư nước ngoài được mời làm trưởng khoa đại học (BH). Điều này không chỉ giúp khai sinh một chuyên ngành "rất mới" mà còn tạo thêm không gian liên kết mới, vượt ra ngoài ranh giới quốc gia. Đó là trường hợp tiến sĩ năng lượng và vật liệu

**Nguyễn Thanh Mỹ - Giám đốc
Cty American Dye Source (ADS)
ở TP. Montreal, Quebec, Canada
và Cty hóa chất Mỹ Lan thuộc
KCN Long Đức, Trà Vinh.**

10.2008, không thể có cảnh này cho nhà báo chụp, bởi khoa Hoá học ứng dụng vẫn chưa được Trường ĐH Trà Vinh thành lập, dù SV đã nhập học 1 năm. Theo quy định mới, muốn lập khoa mới thì phải có tiến sĩ phụ trách. Thế là hiệu trưởng ngồi lì. May mà mình đã nhập quốc tịch VN...".

Biển Cty thành giảng đường

Trong phòng thí nghiệm, tôi tranh thủ hỏi chuyện SV Nguyễn Quốc Cường, quê ở thị trấn Thạnh Phú, huyện Thạnh Phú, Bến Tre. Cường nói: "Từ hồi khai giảng đến giờ, hàng tuần chúng em đến Cty học 3 ngày thực hành và 1 ngày lý thuyết. Tất cả phải nghe giảng và đọc tài liệu bằng tiếng Anh. Phương pháp của "chú" Mỹ rất thực tế: Học được thì phải làm được, không chấp nhận lý thuyết suông.

Tim đón "giảng đường" đặc biệt này còn có cả giảng viên. Cô Nguyễn Xuân Thị Diễm Trinh - tốt nghiệp khoa Công nghệ hóa học, Trường ĐH Cần Thơ, hiện là cán bộ truy cập - cho biết: "Trong thời gian ở ĐH Cần Thơ, chúng tôi chỉ thực tập thủ công, tức là chỉ được... coi ảnh chụp các loại máy móc, chứ không trực tiếp sử dụng như bây giờ. Tôi nhận thấy Cty có môi trường làm việc rất tốt, máy móc hiện đại; đội ngũ kỹ sư thành thạo, hướng dẫn tôi rất nhiệt tình".

Trong giấc mơ "học viện chất dẻo" của mình, ông Mỹ luôn đặt Cty ADS

Tiến sĩ Nguyễn Thanh Mỹ (trái) đón đốc thi công nhà máy sản xuất bột kẽm CTP (ảnh lớn). Sinh viên được dài ăn miễn phí bữa cơm giữa ca.

Ảnh: L.V.T

và Cty hóa chất Mỹ Lan vào vị trí là nhà tài trợ chính, không chỉ cung cấp cơ sở thực tập mà còn xét tặng học bổng, mua tài liệu phục vụ giảng dạy, bao vé máy bay cho các giáo sư thỉnh giảng từ nước ngoài... Hơn thế nữa, ông còn cho xây hội trường để biến Cty thành giảng đường theo cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng. Do tất cả SV đều được cam kết tuyển dụng sau khi tốt nghiệp nên ngay trong quá trình đào tạo, các em cũng tiếp thu luôn nền nếp hoạt động của Cty. SV còn được dài ăn miễn phí bữa cơm giữa ca cùng tập thể CN.

Khi noi học tập cũng chính là nơi làm việc sau khi tốt nghiệp, tôi không biết chọn cách diễn đạt nào khác hơn "giảng đường thời hội nhập" cho trường hợp này.

Kết nối giáo dục "xuyên quốc gia"

Sau khi đầu tư 1 triệu USD mở Cty hóa chất Mỹ Lan, ông Mỹ đã hợp tác với Cty Ipagsa (Tây Ban Nha) đầu tư thêm 10 triệu USD, mở Cty sản xuất vật tư ngành in Mỹ Lan (chuyên cung cấp bột kẽm CTP dùng trong công nghệ in offset). Mỗi mét vuông bột kẽm CTP cho phép thu lãi không dưới 1USD, mà nhà máy mới có công suất thiết kế tới 15 triệu mét vuông/năm. Hôm tôi đến thăm, đúng dịp Chủ tịch UBND tỉnh Trà Vinh - ông Trần Hoàn Kim, bắt ngồi ghế vào kiêm tra tiến độ thi công nhà máy. Thấu hiểu khó khăn của nhà đầu tư, vào năm 2007, ông Kim từng ký

quyết định trích ngân sách 14 tỷ đồng cho khoa Hoá học ứng dụng mua sắm trang thiết bị. Bây giờ, ông được biết thêm: Kể từ năm thứ ba trở đi, sẽ khó có ai trong nước đủ khả năng giảng dạy chuyên sâu về chất dẻo linh hoạt và vật liệu pano ngoài tiến sĩ trưởng khoa. Đó là một trong những lý do thúc đẩy "Mạng lưới giáo dục Canada - Việt Nam" ra đời. Ông Mỹ cho biết: "Vào tháng 6.2008, tôi cùng các anh Lê Quốc Sính - Giám đốc Viện Nghiên cứu khoa học quốc gia Canada, Võ Văn Trương - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Concordia đứng tên ký văn bản thành lập hiệp hội hoạt động phi lợi nhuận "Canada - Vietnam Education Network", nhằm vận động các giáo sư - tiến sĩ ngoài nước hỗ trợ đào tạo cho các trường ĐH trong nước. Hiệp hội do anh Sính làm chủ tịch, tôi làm phó chủ tịch, Cty ADS tài trợ hoạt động trong năm đầu. Đã có nhiều hội viên tham gia, trong đó khoảng 90 giáo sư - tiến sĩ ngoài nước và 5 trường ĐH trong nước, gồm ĐH Bách khoa Hà Nội, ĐH Bắc Ninh, ĐH Bình Thuận, ĐH Hậu Giang và ĐH Trà Vinh".

Có một tính toán cho rằng, nếu có đủ điều kiện để 2 Cty sản xuất vật liệu quang điện tử và bột kẽm CTP phát huy hết công suất, thì mức lai thu được sẽ tương đương với GDP của cả tỉnh Trà Vinh. Xem ra, ở địa phương nghèo nhất VN, "giảng đường thời hội nhập" đang là định điểm của chuỗi nỗ lực nhằm vào mục tiêu "đi tắt đón đầu".